

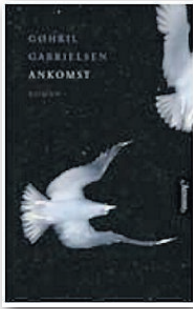
«Ankomst» av Gøhril Gabrielsen

En kvinnelig biolog skal på et forskningsoppdrag ved et fuglefjell lengst nord i Finnmark. Der skal hun overvintre i en hytte, ti mil fra nærmeste tettsted. Den eneste kontakten hun skal ha med omverden er en ustabil telefonlinje og dårlig nettilgang.

Hun har nettopp gått ut av et ekteskap, datteren bor hos eksmannen og hun venter på at kjæresten skal komme til henne på hytta. Hun skal fullføre en doktorgradsavhandling om hvordan klimaendringer påvirker bestanddelen av sjøfugl. Men oppholdet viser seg å kanskje like mye være en flukt fra eksmannen og hennes egen dårlige samvittighet med tanke på datteren.

Det harde vinterværet som kan være i Nord-Norge har en fremtredende plass og det skaper utfordringer for forskeren. Hun får også fort mer å bryne seg på. Hun finner et hefte og det viser seg at en tragisk hendelse har skjedd akkurat der hun befinner seg.

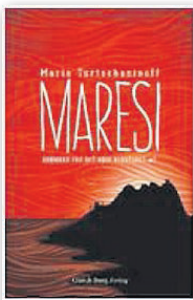
Ankomst er en intens roman, med ladet stemning og et ubehag som smyer seg inn på deg.

«Maresi – Krøniker fra Det røde klosteret» av Maria Turtchaninoff

På den lille middelhavsaktige øya Menos ligger Det røde klosteret. Det er en trygg havn og et fristed for jenter og kvinner, siden verden utenfor øya er farlig for mennesker av kvinnekjønn. Noen flykter til Menos fra forfølgelse og vold, andre – som den 13-årige hovedpersonen Maresi – fra sult og fattigdom. På Menos får hver og en utvikle seg etter sine egne anlegg og interesser. Maresi har en draging til bøker og kunnskap, og har funnet sitt favorittsted i det store biblioteket i Kunnskapens hus. Det fredfulle livet rystes når Jai ankommer øya. Med Jai kommer mye nytt, og etter Jai jager fremmede. Da må Maresi forlate bøkene sine og gå til aksjon.

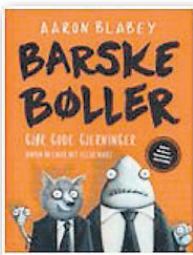
Denne feministiske fantasyromanen er en skikkelig sidevender, og fikk Finlandia Juniorprisen i 2014 for årets beste barne- og ungdomsbok i Finland. «Maresi» er første del av trilogien om Det røde klosteret. Den er blitt oversatt til over et dusin språk, deriblant fransk, engelsk og tysk

«Barske bøller gjør gode gjerninger (enten du liker det eller ikke)» av Aaron Blabey

Herr Ulv, Mister Hai, Sir Slange og Don Piraja er noen skikkelige bøller. De er både barske og farlige, men drømmer om å bli helter. De har lyst til å gjøre gode gjerninger, som å redde katter ned fra trær og befri hunder fra hundefengselet. Men det er ikke bare, bare, særlig ikke når alle vet hvilke bøller de er og dermed kanskje ikke er klare for å tro på de fires gode intensjoner.

Dette er den første boka i serien om den sprulven hans tre bøllete venner, en lettlest serie med mange gode illustrasjoner fylt av humor og humor. Også mange voksne vil nok kose seg med boka, så den passer like godt til høytlesning som egenlesing.

Hver måned vil bibliotekene i Finnmark levere en side med litteratur- og kulturstoff til glede for Finnmarkens lesere.

Finnmarksarkivene er mulighetenes rike!

«Arkivene er mulighetenes rike, så gjelder det for oss å utnytte de mulighetene så godt vi kan».

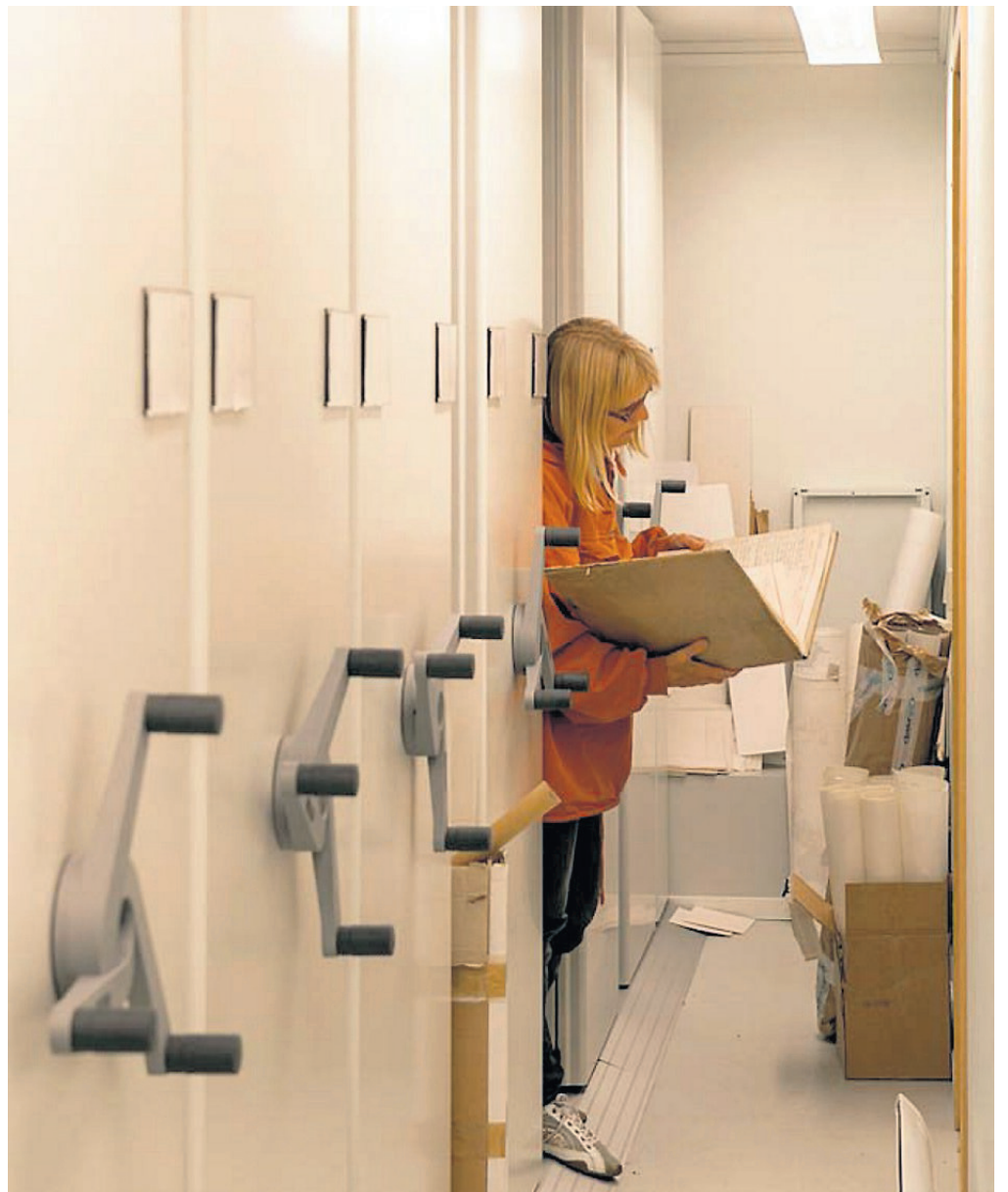
HELENA MALINIEMI
Spesialrådgiver/arkivar
ved Finnmark fylkesbibliotek

Det konstaterte historiker og forsker Teemu Ryymin på et seminar i Tromsø for noen år siden. Med sin spennende innfallsvinkel til arkivarbeid, fra brukerperspektiv, slo han fast: «Det er arkivbrukeren som sitter inne med nøkkelen til å få arkivmaterialet til å bli interessant, ikke materialet i seg selv! Historiske kilder taler ikke for seg selv. De svarer bare når man snakker til dem. Det er spørsmålene som brukeren stiller til kildene som gjør dem interessante.»

Hvilke krav stiller Ryymins utsagn til oss som har den daglige bevaringsoppgaven? Hva kan vi gjøre for å åpne døren til mulighetenes rike? I 2004 ble Finnmark fylkesbibliotek – som eneste bibliotek i landet – utpekt av Riksarkivaren til å være en av de fylkeskoordinerende institusjonene i det landsomfattende nettverket for privatarkiv. Disse institusjonene leder arbeidet i sine fylker og har ansvar for det regionale samarbeidet. Som et resultat av dette ble det faglige nettverket Finnmarksarkivene opprettet i 2010.

Privatarkiver er den delen av kulturarven som er skapt av private virksomheter, og de er førstehåndskilder til det unike og særpregede fylket vårt: til veksten og nedgangen i industri og næringsliv, til hva folk gjorde og tenkte, til lokalt og regionalt engasjement og til det flerkulturelle Finnmark. I Finnmark er det flere institusjoner som tar vare på slike arkiver. Det er Finnmark fylkesbibliotek, Interkommunalt arkiv Finnmark i Lakselv, Finnmarks-museene og Samisk arkiv i Kautokeino, samt Statsarkivet i Tromsø. Samlet omfatter dette tusenvis av hyllemeter med dokumentasjon som utgjør ryggraden for historisk forskning.

Fremtiden for Finnmarksarkivene ligger på Internett. En god del materiale er allerede publisert på den nasjonale søketjenesten www.arkivportalen.no, samt den europeiske søkeportalen www.archivesportaleurope.net. Flere Finnmarksmuseer

ARKIVMATERIALE: Helena Maliniemi og Hannele Fors besøkte Gamvik Museum og kartla arkivene i august 2013.

FOTO: HANNELE FORS

skal flettes inn i løpet av året, blant annet har både Varanger museum og Kystmuseenes avdeling i Gamvik fått midler fra Riksarkivaren til dette. Dessuten er Finnmarksarkivene egen nettressurs www.finnmarksarkivene.no åpen for alle. Digitale arkivkataloger og oversikter over hva slags arkiver som finnes og hvorvidt de passer brukerens formål er avgjørende hjelpemidler for å starte arkivbesøket fra sin egen PC, nettbrett eller mobiltelefon før man setter sine bein i selve arkivbygningen.

Finnmarksarkivene vil også fokusere på kvaliteten av det som finnes av bevart materiale i arkivene og sikre et bredt og godt utvalg av privatarkiver som dekker alle samfunnssektorer, befolkningsgrupper, geografiske områder og tidsperioder. Mye arkivmateriale og mye dokumentasjon etter viktige samfunnsaktører har gått og går tapt fordi privatarkivene ikke har samme rettslige beskyttelse som offentlige arkiver. Det er opp til hver enkelt privat aktør å ta vare på arki-

vene sine. Denne mangelen på autentisk kildemateriale gjør det vanskelig å rekonstruere fortiden og lukker porten for forskningen.

Et vellykket tiltak for å øke antall bevarte arkiver fra Finnmark var innsamlingsprosjektet «Vi er også her! Synliggjøring av glemte grupper». Her ble det fokusert på fem viktige samfunnsgrupper som det ikke er bevart egenproduserte privatarkiver fra, nemlig østsamere, fiskerbønder, utenlandske minoriteter, flyttasamisk reindrift og kvinner. Det ble sikret og katalogisert over 60 privatarkiver etter disse gruppene i prosjektet. På kjøpet kom det inn arkiver fra viktige hjørnesteinsbedrifter innen fiskeindustri og reindriftnæring. Gjennom prosjektet ble privatsektoren kjent med de ulike bevaringsinstitusjonene i fylket, og at de har mulighet til å avlevere arkivene sine til disse. Prosjektet satte i gang prosesser med bevisstgjøring hos private aktører om at «kanskje nettopp min virksomhets fortid er

interessant for forskere og historikere i framtiden?».

Den digitale utviklingen gir store utfordringer for bevaring av privatarkiver. Organisasjoner, bedrifter og privatpersoner håndterer sin saksbehandling elektronisk og kommuniserer via e-post, sms og på sosiale medier. Blogg, Twitter og Facebook utgjør de nye privatarkivene. Mye viktig og bevaringsverdig i mediestrømmen vil forsvinne i framtiden, og det oppstår åpne hull i dokumentasjonen hvis vi ikke tar tak i hvordan vi sikrer og fanger opp bevaringsverdig dokumentasjon som foregår på sosiale medier.

Det er som Teemu Ryymin sier, arkivene er mulighetenes rike. Selv tilsynelatende meningsløse brokker av informasjon kan seinere komme til nytte. Men det er sånn at bare de arkivene som er bevart, tilgjengeliggjort og synliggjort for brukerne er mulighetenes rike! Finnmark fylkesbiblioteks rolle er å bidra til at brukerne kan benytte dette riket på best mulig måte.